

Af samme forfatter:
Leoparden (Roman)

Giuseppe Tomasi di Lampedusa

Sirenen

og andre Noveller

PÅ DANSK VED
CLARA SVENDSEN

—

GYLDENDAL

1963

kun - i sengen - to af de små krølledede hårnåle, man kalder usynlige.

Samme eftermiddag skulde jeg møde nr. 2 i et kontor på Piazza Carlo Felice. Ved det lille runde bord i det vestlige hjørne af det andet lokale som var „vores“ bord, så jeg - ikke den mere end nogensinde attråede piges kastaniebrune manke, men hendes tolvårige lillebror Tonino's gavtyveansigt. Han havde lige fået en kop chokolade med dobbelt flødeskum sat til livs. Da jeg nærmede mig, rejste han sig med typisk turinsk høflighed. „Monsú,“ sagde han til mig, „Pinotta kommer ikke; jeg skulle give Dem detteher brev. Farvel, Monsú.“ Han gik, medtagende to brochur, der var tilbage på fadet. Hvad der stod på det lille elfenbensfarvede kort var et uigenkaldeligt farvel, motiveret med min skændige opførsel og „sydlandske upålidelighed“. Det var tydeligt at nr. 1 havde opsporet nr. 2 og hidset hende op, og at jeg havde sat mig mellem to stole.

I løbet af tolv timer havde jeg mistet to piger, der supplerede hinanden på praktisk måde, plus en pull-over som jeg satte pris på; tilmed havde jeg måttet betale den lille satan Tonino's fortæring. Min ægte sicilian-ske selvfølelse var såret: jeg var blevet holdt for nar. Jeg besluttede for en tid at vende verden og dens tant ryggen.

Til en sådan retræteperiode kunne der ikke findes noget mere bekvemt sted end en vis café på Via Po, hvorhen jeg nu begav mig muttersalene når jeg havde et ledigt øjeblik, og altid om aftenen efter mit arbejde på bladet. Det var en slags Hades befolkning af blodløse skyg-

Sirenen

Sent på efteråret 1938 befandt jeg mig i en krise, jeg var nedsunken i misantropi. Jeg boede i Turin, og Skat nr. 1 havde, mens jeg sov, rodet i mine lommer efter nogle halvtredsliresedler og havde ved samme lejlighed fundet en lille billet fra Skat nr. 2, som trods mangelfuld retskrivning ikke lod nogen tvivl tilbage om arten af vort forhold.

Min opvågnen havde været brat og stormfuld. Hybelen på via Peyron genlød af bramfri skældord; der var også tilløb til at kradsse øjnene ud af hovedet på mig, som det kun lykkedes mig at afværge ved at vride den lille skats venstre håndled lidt om. Denne fuldtud berettigede forsvarshandling satte punktum for scenen, men også for idyllen. Pigen fik tøjet på i en fart, proppede pudderkvast, læbestift, lommeterklæde og den skæbnesvangre halvtredslireseddel i tasken, slyngede mig et trefoldigt „svin!“ i ansigtet og gik. Aldrig havde hun været så sød som i dette kvarter, hvor hun var rasende. Fra vinduet så jeg hende komme ud og gå bort i den lette morgentåge, høj, slank, igen ganske på højde med situationen.

Jeg har aldrig set hende siden, ligesom jeg heller aldrig har genset en sort kashmirs pullover, som havde køstet øjnene ud af hovedet og havde den ulyksalige fordel at passe lige godt til damer og herrer. Hun efterlod

ger af pensionerede oberstløjtnanter, øvrighedspersoner og lektorer. Disse skinvæsener sad og spillede dam eller domino, i et lys der om dagen formørkedes af arkaden og af gråvej, om aftenen af de vældige grønne lampe-skærme; og de hævede aldrig stemmen af frygt for at en for voldsom lyd skulle få deres spindelvævsagtige skikkelser til at opløse sig. Intet kunne passe mig bedre end dette skyggerige.

Som det vanedyr, jeg er, sad jeg altid ved det samme lille hjørnebord, der omhyggeligt var konstrueret således at det var så ubekvemt som muligt for gæsten. Til højre for mig spillede to højere officersspøgelser triktrak med to skyggagtige dommere fra appelretten; de militære og de juridiske terninger rutschede med en dump lyd ud af læderbøgeret. Til venstre for mig sad altid en meget alderstegen herre indpakket i en gammel overfrakke med luvslidt astrakankrave. Han læste hele tiden i udenlandske tidsskrifter, røg lange tynde cigarer og spyttede jævnligt; med mellemrum lukkede han tidsskrifterne i og syntes mellem røgens spiraler at forfølge en eller anden erindring. Derefter begyndte han igen at læse og at spytte. Han havde meget grimme hænder, knortede og røde med firkantet klippede negle, der ikke altid var rene; men engang da han i et af sine tidsskrifter stødte på et fotografi af en arkaisk græsk statue af den slags med øjnene langt fra næsen og med det tvetydige smil, så jeg til min forbavselse at hans deformationer af fingerspidser kærtegnede billedet med ligefrem kongelig *finfølelse*. Han mærkede at jeg havde set ham, gryntede vredt og bestilte en espresso til.

Vore relationer ville have holdt sig på dette plan af latent fjendtlighed, om det ikke havde været for en hel dig tilfældighed. Jeg havde gerne en fem-seks aviser med mig fra redaktionen, og mellem dem en dag *Giornale di Sicilia*. Det var i de år da Folkekulturministeriet grasserede værst, og alle aviser var ens; dette nummer af dagbladet fra Palermo var banalere end nogensinde og adskilte sig ikke fra et blad fra Milano eller Rom, det skulle da lige være ved den mangelfulde typografi; min læsning af det var derfor også snart tilendebragt, og jeg lagde hurtigt bladet fra mig på bordet. Næppe havde jeg fordybet mig i en anden inkarnation af Folkekulturministeriet, før min nabo henvendte sig til mig: „Undskyld, hr., ville De have noget imod at jeg kastede et blik på Deres *Giornale di Sicilia*? Jeg er sicilianer, og jeg har i tyve år ikke haft lejlighed til at se en avis fra min hjemstavn.“ Stemmen var særdeles kultiveret, udtaalen ulastelig; den gamle mands grå øjne betragtede mig yderst køligt. „Værsgod, det må De endelig. Jeg er forresten også sicilianer, hvis De bryder Dem om det er det ingen sag for mig at tage bladet med hver aften.“ „Tak, det tror jeg ikke behøves; det var kun en rent fysisk nysgerrighed. Hvis Sicilien stadig er, som det var i min tid, går jeg ud fra at der aldrig sker noget godt – ganske som i de sidste tre tusind år.“

Han kiggede bladet igennem, lagde det sammen igen, gav mig det tilbage og fordybede sig i læsning af et lille skrift. Da han skulle gå, ville han øjensynligt liste af uden at hilse, men jeg rejste mig og præsenterede mig; han mumlede mellem tænderne sit eget navn, som jeg

ikke opfattede; men han gav mig ikke hånden; ved caféns udgangsdør vendte han sig dog om, lettede på hatten og råbte højt: „Godaften, landsmand.“ Jeg sad forbløffet tilbage, og der lød misbilligende stønnen fra skyggerne, der var beskæftiget med deres spil, mens han forsvandt gennem arkaden.

Jeg udførte de magiske riter, der skulle til for at få en tjener til at materialisere sig, og spurgte ham med tegn mod det tomme bord: „Hvem var den herre?“ „Ham der?“ svarede han. „Det er senator Rosario la Ciura.“

Det var et navn der sagde selv mig, med min mangelfulde journalistiske dannelse, meget. Det var navnet på en af de fem-seks italienerne af ubestrideligt verdensry – navnet på vor tids berømteste hellenist. Her havde jeg forklaringen på de digre tidsskrifter og på illustrationen, der blev strøget kærligt henover; ligeledes på gnavenheden og den skjulte forfinelse.

Dagen efter, på bladet, kiggede jeg efter i dette mærkelige kartotek som indeholder nekrologer „in spe“. Sedlen med „La Ciura“ var der – rigtigt pænt skrevet for en gangs skyld. Der meddeltes at den store mand var født i Aci-Castello (Catania) i en fattig småborgerlig familie, at han takket være forbløffende evner for studiet af græsk og gennem stipendier og lærde publikationer i en alder af syvogtyve år var blevet professor i græsk litteratur ved universitetet i Pavia; at han derefter var blevet kaldet til den tilsvarende lærestol i Turin, hvor han var blevet, indtil han faldt for aldersgrænsen; han havde forelæst i Oxford og i Tübingen og havde foretaget mange og også lange rejser, eftersom han, der

var senator fra før fascismen og medlem af *Accademia dei Lincei*, også var æresdoktor ved Yale, Harvard, New Delhi og Tokio foruden naturligvis de berømte ligste europæiske universiteter fra Upsala til Salamanca. Listen over hans bøger var lang, og mange af hans arbejder, specielt over ioniske dialekter, ansås for at være af fundamental betydning; det er tilstrækkeligt at sige at han som eneste udlænding havde fået betroet den opgave at besøge Teubner-udgaven af Hesiodos, til hvilken han havde skrevet en introduktion på latin af uovertruffen videnskabelig kvalitet. Endelig, hvad der var det mest glørværdige: han var ikke medlem af Det italienske Akademi. Det som altid havde udmærket ham fremfor hans omend aldrig så lærde kolleger var hans levende, næsten fysiske fornemmelse for den klassiske oldtid, og denne var kommet til udtryk i en samling essays på italiensk: *Mennesker og guder*, der var anerkendt som et arbejde der ikke blot var fremragende i videnskabelig henseende men præget af levende poesi. Han havde kort sagt „kastet gians over en nation og været en stjerne på kulturens himmel“, således sluttede den der havde redigeret sedlen i kartoteket. Han var 75 år og levede langt fra overdådigt, men anstændigt af sin pension og sin senatorgage. Han var ugift.

Det nytter ikke at nægte det: som ægte sønner af (eller fædre til) renæssancen nærer vi italienerne større agtelse for den Store Humanist end for noget andet menneskeligt væsen. Udsigten til nu dagligt at finde mig i nærheden af den højeste repræsentant for denne fornemme, næsten okkulte og lidet indbringende videnskabs-

smigrede og foruroligede mig; jeg følte det samme som en ung amerikaner ville føle, der blev præsenteret for mr. Gillette: generthed, ærefrygt og en særlig, ikke uædel form for misundelse.

Næste aften nedsteg jeg til skyggeriget i en helt anden stemning end de foregående dage. Senatoren var allerede på sin plads og besvarede min ærbødige hilsen med en næppe hørilig mumlen. Men da han havde læst en artikel færdig og havde kompletteret nogle notater i en lille notesbog, vendte han sig mod mig og sagde med en mærkeligt musikalsk stemme: „Landsmand – af den måde, du hilste på, forstår jeg at nogle af spørgelserne her har fortalt dig hvem jeg er. Glem det, og hvis du ikke allerede har gjort det så glem også de aorister du lærte i gymnasiet. Sig mig hellere hvad du hedder, for i går aftes præsenterede du dig med den sædvanlige mumlen, og jeg har ikke, sådan som du, den udvej at spørge de andre om dit navn, for der er sikkert ingen her som kender dig.“

Han talte med uforkammet arrogance; det mærkedes at jeg for ham ikke engang var et insekt – nærmest en af de støvpartikler der hvirvler rundt på må og få i en solstråle. Alligevel gav den rolige stemme, den klare udtale, og at han sagde „du“, en fornemmelse af op-højet ro som i en platonisk dialog.

„Jeg hedder Paolo Corbera, jeg er født i Palermo, og der har jeg taget juridisk embedseksamen; nu arbejder jeg her på *La Stampa's* redaktion. For at berolige Dem, senator, skal jeg tilføje at jeg fik godt minus i græsk til

studentereksamen, og at jeg har grund til at tro at man forskånede mig for noget værre for at gøre det muligt for mig at få eksamen.“

Han smilede halvvejs. „Tak fordi du sagde mig det, det er langt at foretrække. Jeg kan ikke døje at tale med mennesker der tror de ved noget, mens de tværtimod er uvidende, som mine universitetskolleger; de kender til syvende og sidst kun græskens ydre former, dens mærkværdigheder og misdannelser. Den levende ånd i dette sprog, som så tåbeligt kaldes „dødt“, er aldrig blevet åbenbart for dem. Intet er for den sags skyld blevet åbenbart for dem. Stakkels mennesker, forøvrigt – hvordan skulle de kunne opfatte denne ånd, når de aldrig har haft lejlighed til at høre græsk?“

Nu er ganske vist hovmod at foretrække for falsk beskedenhed; men det forekom mig at senatoren overdrov. Den tanke strejfede mig, at alderen måske havde gjort denne exceptionelle hjerne lidt blød. Disse stakler, hans kolleger, havde haft lejlighed til at høre oldtidens græsk akkurat lige så meget som han selv, det vil sige aldrig.

Han fortsatte: „Paolo ... Du er heldig, at du hedder det samme som den eneste apostel der havde en smule kultur og en antydning af boglig dannelse. Girolamo havde dog været bedre. De andre navne som I kristne går rundt med er virkelig for usle. Slavenavne.“

Han skuffede mig mere og mere; han lod virkelig til at være den sædvanlige slags akademiske præsteæder med et stærk af fascistisk Nietzsche-dyrkelse i tilgift. Var det muligt?

Han blev ved at tale, med sin fascinerende modulere-

de stemme og med en iver som den, der måske har forholdt sig tavs længe. „Corbera ... Tager jeg fejl, eller er det ikke et stort siciliansk navn? Jeg husker at min fader for vort hus i Aci-Castello betalte en lille årlig afgift til et administrationskontor hos en familie Corbera di Palina eller Salina – jeg husker ikke rigtigt længere hvad. Han plejede også hver gang at komme med en spøgefuld bemærkning om, at hvis der var een ting der var sikker i denne verden, så var det at disse få lire ikke kom til at gå i den „retmæssige herre“'s lomme – sådan udtrykte han sig. Men er du selv en af de Corbera'er, eller bare efterkommer af en eller anden bonde, der har antaget godsejerens navn?“

Jeg tilstod at jeg faktisk var en Corbera di Salina, endda det eneste eksemplar der var tilbage af denne familie: hele dens berømmelige historie, alle dens synder, alle ukontrollerede lejeafgifter, alle ubetalte gældsposter, kort sagt alle Leopard-slægtens gerninger og alt dens væsen var koncentreret i mig alene. Paradoksalt nok lod det til at fornøje senatoren.

„Udmærket. Jeg har stor veneration for gamle familier. De har deres tradition – ubetydelig ganske vist, men ihvertfald betydeligt rigere end andre. Det er det bedste, I andre kan opnå i retning af fysisk udlødelighed. Du skulle snart tænke på at gifte dig, Corbera, eftersom I andre ikke har fundet noget bedre middel til at leve videre end at lade jeres sæd spildes på de mærkeligste steder.“

Han satte virkelig min tålmodighed på prøve. „I andre, I andre“. Hvem andre? Hele den gemene hob, der

ikke havde det held at være senator La Ciura? Og han selv, opnåede han fysisk udlødelighed? Det skulle man ikke tro når man betragtede det rynkede ansigt, den tunge krop ...

„Corbera di Salina,“ fortsatte han uanfægtet. „Du bliver vel ikke fornærmet hvis jeg bliver ved at sige du til dig, som til en af mine grønne studenter det korte øjeblik de er unge?“

Jeg erklærede at jeg var ikke blot beæret, men glad, hvad jeg faktisk var. Da nu spørgsmålene om navn og tiltaleform var til side, talte vi om Sicilien. Det var tyve år siden han havde sat sin fod der, og sidste gang han havde været dernede (sådan udtrykte han sig, på piemontesisk vis) var han kun blevet i fem dage, i Syrakus, for med Paolo Orsi at diskutere nogle spørgsmål om korenes vekslen i de antikke teateropførelser. „Jeg husker at de ville køre mig i bil fra Catania til Syrakus; jeg gik kun ind på det da jeg fik at vide at vejen ved Augusta går langt fra havet, mens jernbanen går langs kysten. Fortæl mig noget om vores ø; det er et dejligt land, selv om det er befolket med fæhoveder. Guderne har haft hjemme der, måske bor de der endnu i den uudtømmeligt rige august. Men tal ikke til mig om de fire splinternye templer I har dernede, for det forstår du dig ikke på, det er jeg sikker på.“

Så talte vi da om det evige Sicilien, om naturens Sicilien; om duften af rosmarin oppe i Nèbrodi-bjergene, honningens smag i Melilli, kornmarkernes bølgende på en blæsende majdag, når man ser dem fra Enna, ensomheden omkring Syrakus, duften fra orangelundene som

vinden så at sige hælder ud over Palermo ved solnedgang en bestemt tid af juni. Vi talte om sommernætternes trylleri i bugten ved Castellammare, når stjernerne spejler sig i det slumrende hav, og sjælen, mens man ligger på ryggen mellem mastikbuskene, fortaber sig i himlens hvirvlende dyb, mens kroppen spændt og årvågen frygter demonerne som nærmer sig.

Efter i halvtreds år så godt som ikke at have været der, bevarede senatoren en mærkeligt skarp erindring om nogle betydningsløse ting. „Havet! Siciliens hav er det mest farverige, det mest romantiske af alle jeg har set; det er den eneste ting som det ikke vil lykkes jer at få ødelagt, foruden byerne naturligvis. Serveres der stadig piggede søpindsvin, flækkede midt igennem, i de små restauranter ved stranden?“ Det gjorde der, svarede jeg ham, men jeg tilføjede at der nutildags af frygt for tyfus ikke var mange der spiste dem. „Og så er det endda det bedste I har dermede, disse blodrøde bruskeflige, en afbildning af de kvindelige organer, duftende af salt og tang. Tyfus – visvas! De kan være farlige på samme måde som alle gaver fra havet, det skænker død tillige med udødelighed. I Syrakus sagde jeg til Orsi at han måtte skaffe mig nogle. Sikken en aroma, sikken et himmelsk syn! Det skønneste minde jeg har fra de sidste halvtreds år!“

Jeg var forvirret og fascineret; at en sådan mand hengav sig til næsten obskone metaforer, at han pralede af en barnagtig lækkersult efter en så middelmådig delikatesse som søpindsvin dog trods alt er!

Vi sad endnu længe og talte, og da han skulle gå, in-

sisterede han på at betale min espresso, ikke uden at give et eksempel på sin besynderlige taktløshed („Man ved jo nok, disse unge mennesker af fin familie har aldrig en øre i lommen“), og vi skiltes som venner, når man ser bort fra de halvtreds års forskel i alder og de tusinder af lysårs forskel i kultur.

Vi mødtes fremdeles hver aften, og selv om min skummende vrede imod menneskeheden begyndte at tage af, gjorde jeg mig det til en pligt aldrig at undlade at træffe senatoren i underverdenen på Via Po. Ikke at vi snakkede meget sammen, – han læste fremdeles og gjorde notater og henvendte kun nu og da nogle ord til mig, men når han talte, var det altid en vellydende strøm af hovmod og uforskammethed blandet med springende allusioner og isprængt ubegribelig poesi. Han blev også ved med at spytte, og lod omsider en bemærkning falde om at han kun gjorde dette mens han læste. Jeg tror at også han havde fået lidt tilovers for mig, men jeg gør mig ingen illusioner; havde han en smule tilovers for mig var det ikke hvad én af „vi andre“ (for at bruge senatorens terminologi) kan føle for et menneskeligt væsen, men snarere hvad en gammel jomfru kan føle for sin kanarifugl, – hun ved at den er dum og ingenting begriber, men den giver hende ved sin eksistens lejlighed til højt og mundtligt at beklage sig over ting som dyret ikke har nogen andel i. Hvis fuglen ikke havde været der, ville hun have været i dårligt humør. Jeg begyndte faktisk at lægge mærke til at når jeg var sent på den, sad den gamle mand med sit arrogante blik rettet mod indgangsdøren.

Det tog omtrent en måned førend vi fra mere generelle, omend særdeles originale, betragtninger fra hans side gik over til de indiskrete emner som alene adskiller samtaler mellem venner fra samtaler mellem slet og ret bekendte. Det var mig selv som tog initiativet. Hans maner med at spytte hvert øjeblik irriterede mig (det havde også irriteret Hades' vogtere, så at de til sidst havde anbragt en messingspyttebakke, der skinnede langt væk, ved hans plads) – og en aften dristede jeg mig til at spørge ham, hvorfor han ikke fik noget gjort ved den kroniske katar. Jeg stillede spørgsmålet uden at tænke over det, fortrød øjeblikkeligt at jeg havde risikeret noget sådant, og var belavet på at den senatoriale vrede ville få loftets grips til at falde ned i hovedet på mig. I stedet svarede den vellydende stemme mig roligt: „Jamen kære Corbera, jeg har ingen katar. Du, der er en så omhyggelig iagttagere, burde have lagt mærke til at jeg aldrig hoster inden jeg spytter. Min spytten er ikke tegn på nogen sygdom, men tværtimod på mental sundhed: jeg spytter af afsmag ved de dumheder, jeg sidder og læser. Hvis du ville gøre dig den ulejlighed at se nærmere på det stykke inventar der (han pegede på spyttebakken) så vil du konstatere at det indeholder uhyre lidt snyt og intet spor af slim. At jeg spytter er symbolsk og i højeste grad et kulturfænomen; hvis det mishager dig, så vend tilbage til dine fædrene saloner, hvor man ikke spytter, simpelthen fordi man ikke tillader sig at føle lede ved noget som helst.“ Den ud søgte uforsømmethed mildnedes kun af hans fjerne blik, ikke desto mindre var jeg lige ved at rejse mig og

overlade ham til sit eget selskab, men heldigvis nåede jeg at komme i tanke om at hans udfald var forårsaget af min egen tankeløshed. Jeg blev siddende, og den uforstyrrelige senator gik pludselig over til et modan greb. „Og du – hvorfor kommer du så her i denne underverden, der er fuld af skyggevæsener og, som du siger, katarer – dette geometriske sted for mislykkede tilværelser? Der er ingen mangel her i Turin på skabninger af den slags som I andre synes er så attråværdige. En udflugt til hotellet i Castello, til Rivoli eller til badene i Moncalieri, så er jeres smudsige fornøjelser jo hurtigt arrangeret.“ Jeg kom til at le ved af en så lærd mund at høre så nøjagtige oplysninger om Turin's glædespauluner. „Men hvordan går det til at De kender den slags adresser, senator?“ „Jeg kender dem, Corbera, jeg kender dem. Når man færdes i de høje råd, akademiske såvel som politiske, lærer man sådan noget – og ikke andet. Men vis mig den godhed at være overbevist om at de smudsige fornøjelser, I andre dyrker, aldrig har været noget for Rosario La Ciura.“ Man kunne høre at det var sandt: i senatorens holdning og ord var der umiskendelige tegn (som man sagde i 1938) på en seksuel tilbageholdenhed som intet havde at gøre med alderen.

„Sandheden er, senator, at jeg egentlig begyndte at komme her for at have et midlertidigt fristed fjernt fra verden. Jeg har haft uheld netop med to af den slags piger som De med så fuld ret brændemærker.“ Svaret faldt lynsnart og ubarmhertigt. „Horn i panden, Corbera? Eller sygdomme?“ „Ingen af delene – værre end-

nu: afsked på gråt papir.“ Og jeg fortalte ham om de latterlige begivenheder to måneder tidligere. Jeg fortalte i en spøgefuld tone, for det sår, min forfængelighed havde fået, var lægt; enhver anden end denne fandens hellenist ville have grinet ad mig eller, undtagelsesvis, haft ondt af mig. Men den frytindgydende gamle gjorde hverken det ene eller det andet: han blev i stedet indigneret. „Ja, sådan går det, Corbera, når man parrer sig med sygelige og usle individer. Jeg ville forresten sige det samme, med henblik på dig, til de to laptasker, hvis jeg skulle have den ækle oplevelse at møde dem.“ „Sygelige, senator? De var strålende begge to, man behøvede bare at se hvor de spiste når jeg inviterede på middag hos Specchi; og usle – nej, det var et par flotte piger og oven i købet elegante.“ Senatoren udsendte hvislende et af sine foragtelige snyt. „Sygelige, sagde jeg, og jeg mener sygelige. Om halvtreds, tres år er de kreperet, om ikke længe før; altså er de sygelige allerede nu. Og usle med, – det er en køn elegance, de stiller an med billigt stads, stjålne pullover og små trick med øjnene som de har lært i biografen. Og de er gavmilde, skal jeg love for – når de roder efter fedtede pengesedler i elskerens lomme, i stedet for sådan som andre at give ham rige gaver af rosa perler og koralgrene. Der kan du se hvordan det går når man indlader sig med de sminkede staværer. Og måtte I ikke væmmes – de ved dig og du ved dem – når I oversmalkede hinandens vordende kadavere mellem stinkende lagener?“ Jeg svarede dumt: „Jamen lagerner var altid fuldstændig rene, senator!“ Han blev helt opfarende. „Og hvad kommer lagerner den sag ved?

Det var jeres egen ligstank I ikke kunne blive kvit. Jeg gentager, hvordan kan man give sig i lag med mennesker af deres, af din kaliber?“ Jeg havde netop kastet mine øjne på en yndig lille syerske hos Ventura, dette var en fornærmelse. „Man kan jo nu engang ikke udelukkende gå i seng med kongelige højheder.“ „Hvem taler om kongelige højheder? De er kandidater til al kødets gang ligesom de andre. Men de ting forstår du dig ikke på, unge mand, det er min fejl at jeg har talt med dig om dem. Det er din og dine veninders skæbne at lade jer synke ned i jeres urene glæders ildlugtende sump. Det er meget få som forstår.“ Han så op i loftet og begyndte at smile, der var et udtryk af henrykkelse i hans ansigt, så gav han mig hånden og gik.

Man så ikke noget til ham i tre dage; den fjerde dag blev jeg ringet op på redaktionen. „Er det monú Corbera? Det er Bettina, hr. senator La Ciura's husbestyrerinde. Han beder mig sige til Dem at han har haft en voldsom forkølelse, men at han har det bedre nu og gerne vil se Dem i aften efter middag. Det er via Bertola 18, han venter Dem klokken ni; det er på anden sal.“ Der blev uden videre ringet af, indbydelsen var en tilsigelse.

Nummer 18 på Via Bertola var et gammelt forfaldent hus, men senatorens lejlighed var stor og velholdt, formodentlig takket være Bettina's energiske indsats. Allerede i entréen begyndte bøgenes lange rækker, den slags beskedent udseende, billigt indbundne bøger som alle levende biblioteker består af. Der var flere tusind af

dem i de tre værelser, jeg kom igennem. I det fjerde sad senatoren, indhyllet i en vældig slåbrok af kameluld, det fineste og blødeste jeg nogen sinde havde set. Jeg erfarede senere at der ikke var tale om kameluld, men om udsøgt uld af et peruviansk dyr, og at den var en gave fra universitetet i Lima. Det faldt ikke senatoren ind at rejse sig idet jeg trådte ind, men han modtog mig med stor hjertelighed. Han havde det bedre, egentlig udmærket, og regnede med at komme i cirkulation igen så snart den kuldebølge, der havde lagt sig over Turin i disse dage, var aftaget. Han bød mig vin med harpiks-smag, fra Cypern, en gave fra det italienske institut i Athen, skrækkelige lyserøde *lukum*, sendt ham af italienske arkæologer i Ankara, og mere menneskelige søde sager indkøbt i Turin af den forudseende Bettina. Han var i så godt humør at han mere end én gang smilede med hele munden, og han gik endda så vidt at han gjorde undskyldning for sit udbrud af hidsighed i Hadet. „Jeg ved det nok, Corbera, jeg gik for vidt i mine udtalelser, men tro mig, meningen var desto mere moderat. Tænk ikke mere på det.“ Jeg tænkte virkelig ikke på det, tværtimod følte jeg dyb respekt for denne gamle mand, som jeg mistænkte for at være temmelig ulykkelig trods sin strålende karriere. Han selv spiste grådigt af de afskyelige *lukum*. „Søde sager, Corbera, skal være søde og ikke noget andet. Hvis de har en anden smag også er de som perverse kys.“ Han gav store bidder til Eaco, en stor boxer, som midt i det hele var kommet ind. „Han her, Corbera, ligner mere de Uddødelige – for hvem der forstår sig på ham – trods sin grimhed og sine

klær.“ Han afslog at vise mig biblioteket. „Alt sammen klassiske sager, der ikke kan interessere én som dig, der moralsk set er dumpet i græsk.“ Men han viste mig rundt i værelset hvor vi sad, som var hans arbejdsværelse. Der var kun få bøger, og mellem dem lagde jeg mærke til Tirso de Molina's skuespil, Lamotte-Fouqué's *Undine*, Giraudoux' skuespil af samme navn og, til min overraskelse, H. G. Wells' værker. Men til gengæld hang der på væggene vældige fotografier, i naturlig størrelse, af arkaiske græske statuer; og ikke de sædvanlige fotografier som vi alle kan skaffe os, men vidunderlige eksemplarer, tydeligvis rekvirerede med autoritet og sendt med hengivenhed fra museer i hele verden. De var der alle, disse pragtfulde skabninger: „Rytteren“ i Louvre, den „Siddende Gudinde“ fra Taranto som findes i Berlin, „Krigeren“ fra Delfi, „Koren“ fra Akropolis, „Apollon fra Piombino“, „Kvinde fra Lapio“ og „Apollon“ fra Olympia, den vidtberømte „Vognstyrer“ ... Værelset lignede af deres ekstatiske og samtidig ironiske smil, det hævdedes op i plan med det rolige hovmod som deres holdning udtrykte. „Se Corbera, de der – måske; jeres små pigebørn – nej.“ På kaminhylden antikke amforer og kraterer: Odysseus bundet til skibets mast, sirenerne som oppe fra klippen styrer sig ned og knuses mod skærene som sønebod fordi de har ladet byttet undslippe. „Ammestuehistorier, Corbera, digtermes småborgerlige amnestuehistorier; der er ingen, der undflyr, og selv om også én eller anden var sluppet bort, var sirenerne ikke døde for så lidt. Hvordan skulle de forresten have båret sig ad med at dø?“

På et lille bord stod i en beskeden ramme et gammelt, falmet fotografi: en ung mand omkring de tyve, næsten nøgen, med frodigt uordentligt hår og med et frygtløst udtryk i et ansigt med sjældent smukke træk. Forvirret blev jeg stående et øjeblik, – jeg troede at jeg havde forstået. Aldeles ikke. „Og dette, landsmand, dette var og er, og vil vedblive at være (med stærk eftertryk) Rosario La Ciura.“

Den stakkels senator i slåbrok havde været en ung gud.

Derefter talte vi om andre ting, og inden jeg gik, viste han mig et brev på fransk fra rektoren for universitetet i Coimbra, der indbød ham til at have sæde i æreskomitéen for en hellenisk kongres, der i maj skulle afholdes i Portugal. „Det glæder mig meget; jeg sejler fra Genua med *Rex* sammen med de franske, schweiziske og tyske deltagere. Ligesom Odysseus vil jeg stoppe ørerne til for ikke at høre på de undermåleres vås, og det bliver herlige dage på søen – sol, blåt, lugt af hav.“

På vejen ud kom vi igen forbi den reol hvor Wells' værker stod, og jeg dristede mig til at udtrykke min forbavselse over at se dem der. „Du har ret, Corbera, de er forfærdelige. Der står også en lille roman som ville give mig trang til at spytte en måned i træk hvis jeg læste den igen, og en lille skødehund som du ville blive forarget over den.“

Efter dette mit besøg blev forholdet imellem os afgjort hjerteligt, i det mindste fra min side. Jeg traf omstændelige forberedelser for at kunne skaffe rigtige friske sø-

pindsvin fra Genua. Da jeg fik besked om at de ville komme næste dag, købte jeg Etnavin og landbrød og inviterede lidt beklemt senatoren til at besøge min hybel. Til min store lettelse sagde han yderst fornøjet ja tak. Jeg hentede ham i min Balilla og bortførte ham til Via Peyron, som er lidt udenfor lands lov og ret. I bilen var han lidt ængstelig og havde ingen tiltro til min kørefærdighed. „Nu kender jeg dig, Corbera; hvis vi er så uheldige at møde en af dine skørteklædte tinger, ville du være i stand til at vende dig om, og så ville vi begge to flække skallen mod et hushjørne.“ Vi mødte ingen misfoster i skørt som var værd at lægge mærke til, og nåede velbeholdne frem.

For første gang i den tid, jeg havde kendt senatoren, så jeg ham le: det var da han trådte ind i mit soveværelse. „Jaså, Corbera, her er altså scenen for dine smudsige eventyr.“ Han granskede mine få bøger. „Godt, godt. Du er måske ikke helt så uvidende som du gør indtryk af. Han her,“ tilføjede han idet han tog min Shakespeare i hånden, „han her forstod noget af det. *A sea change into something rich and strange.* *What potions have I drunk of Syren tears?*“

Da vi havde sat os i dagligstuen og den gode signora Carmagnola kom ind med bakken med søpindsvinene, citronerne og det øvrige, kom senatoren i ekstase. „Hvad? det har du fundet på? Hvor ved du fra at det er det, jeg helst vil have af alt?“ „De kan trygt spise dem, senator, endnu i morges var de i havet ved Rivi-eracn.“ „Jaja, I andre er og bliver de samme, slaver under forfaldet og forrådnelsen; altid spidser I jeres

lange ører efter dødens slæbende skridt. Stakkels djævel! Tak, Corbera, du er en god *famulus*. Det er bare synd at disse søpindsvin ikke er fra havet dermed, at de ikke har været viklet ind i vores egen tang. Deres pigge har visselig aldrig fået en dråbe gudeblod til at flyde. Du har skam gjort dit allerbedste, men dette her er nærmest halvilde søpindsvin, der ligger i dvale på de kolde klipper ved Nervi eller Arenzano. "Det sås at han hørte til de sicilianere for hvem den liguriske Riviera, der for milaneserne er en troperegion, tværtimod er en slags Island. De flækkede søpindsvin viste deres sårede, blodige kød med sælsomme formationer. Jeg havde aldrig lagt mærke til det før, men nu, efter senatorsens bizarre sammenligninger, syntes jeg virkelig at de lignede et snit gennem fintformede kvindelige organer. Han lod sig dem smage med begærighed, men uden feststemning, koncentreret, næsten som med dårlig samvittighed. Han ville ikke dryppe dem med citron. "I andre med jeres evindelige smagssammensætninger! Søpindsvin skal også smage af citron, sukker også af chokolade, kærlighed også af paradiset!" Da han var færdig drak han en slurk vin og lukkede øjnene. Lidt efter lagde jeg mærke til at to fårer piblede frem under de visne øjenlåg. Han rejste sig, gik hen til vinduet og tørrede øjnene i smug. Så vendte han sig om. "Har du nogen sinde været i Augusta, Corbera?" Jeg havde været der tre måneder som rekrut. I fritimerne, når vi havde udgangstilledelse, plejede to-tre af os at tage en båd og ro rundt på det klare vand i bugterne. Efter mit svar sad han tavs; så sagde han i en irriteret tone: "Og den lille bugt

inderst inde, ovenfor Punta Izzo, bag den bakke der rager op over saltbassinerne – der kom en „krut“ vel ikke?“ „Det gjorde vi rigtigt nok; det er det smukkeste sted på Sicilien, til alt held endnu ikke opdaget af Folkeferie. Det er en vild kyst, ikke, senator? fuldstændig øde, der er ikke engang et hus at se; havet er på fugleblå; og lige for, på den anden side af bølgernes farvespil, knejser Etna; der er ikke noget andet sted hvorfra det ser så dejligt ud, roligt, mægtigt, i sandhed guddommeligt. Det er et af de steder, hvor øjet møder det evige ved denne ø, som så dumt har vendt ryggen til sit kald – som var at tjene til græsgang for solens hjorder.“

Senatoren sad tavs. Så sagde han: „Du er en god dreng, Corbera; hvis du ikke var så uvidende, kunne jeg måske have fået noget ud af dig.“ Han kom hen til mig, gav mig et kys på panden. „Hent nu dit lille køretøj. Jeg vil hjem.“

I ugen derefter fortsatte vi med at ses som sædvanligt. Vi foretog nu natlige spadsereture, i almindelighed ned ad Via Po og over den kasernegårdsagtige Piazza Vittorio, vi gik ned og så på den ilende flod og La Collina, der hvor de bringer en smule fantasi ind i byens geometriske strengthed. Det begyndte at blive forår, den årstid der sætter uro i mismodige unge; på stranden sprang de første syrener ud, de hjemløse par som var allertidligst ude trodsede væden i græsset. „Dermede brænder solen allerede, havplanterne blomstrer; fiskene kommer op i vandkorpen i månenætterne og man ser glimt af deres kroppe i det skinnende skum. Her står vi ved dette fer-

ske, uddøde vandløb og foran disse triste kaserner, der ligner soldater eller munke opstillet i række; og vi hører på disse par, der gisper som om de var ved at opgive ånden.“ Det oplivede ham dog at tænke på den forestående sørejse til Lissabon; afrejsen var nu nært forestående. „Det bliver rart. Du skulle bare komme med. Men desværre er der jo ingen gruppe for ukyndige i græsk. Med mig kan du dog endda tale italiensk, men med Zuckmayer eller Van der Voos ville du være leveret hvis du ikke viste at du kunne optativerne til alle de uregelmæssige verber, – og det endskønt du måske har mere fornemmelse af den græske virkelighed end de har, – absolut ikke på grund af kultur, men gennem animalsk instinkt.“

To dage inden sin afrejse til Genua sagde han til mig at han næste aften ikke kom ned i cafeen, men ventede mig hjemme hos sig klokken ni.

Ceremoniellet var det samme som forrige gang: billederne af de tre tusind år gamle guder udstrålede ungdom, som en ovenudstråler varme; det blege fotografi af den gudelignende unge mand fra halvtreds år tidligere syntes at se med bestyrtelse på sig selv i forvandet skikkelse, hvidhåret og sunket sammen i en lænestol.

Da vinen fra Cypern var drukket, kaldte senatoren Bettina ind og sagde til hende at hun godt kunne gå i seng. „Jeg følger selv signor Corbera ud, når han går.“ – „Ser du, Corbera, når jeg har bedt dig komme her i aften, med risiko for at bringe kludder i en af dine horehistorier i Rivoli, er det fordi jeg har brug for dig. Jeg

rejser i morgen, og når folk i min alder rejser bort, ved man aldrig om de ikke bliver borte for bestandig, især når det er en sørejse det drejer sig om. Jeg skal sige dig, jeg kan i grunden godt lide dig, – din naivitet rører mig, jeg morer mig over gennemskueligheden af de intriger, din vitalitet får dig til at lave. Og desuden synes jeg, jeg har forstået at du – som det er tilfældet med visse sicilianere af den bedste slags – er nået til at danne en syntese af sanser og intellekt. Du fortjener derfor at jeg ikke lader dig sidde tilbage med en lang næse, men at jeg forklarer dig grunden til visse særheder jeg har, visse udtalelser jeg har ladet falde til dig, og som sikkert har forekommet dig at være et galt menneske værdige.“ Jeg protesterede spagt: „Der er mange ting, De har sagt, som jeg ikke har forstået; men den manglende forståelse har jeg altid tilskrevet min egen forstands utilstrækkelighed, aldrig uklarthed fra Deres side.“ „Lad det være hvad det er, Corbera, resultatet er det samme. Alle vi gamle forekommer jer unge at være gale, og tværtimod forholder det sig tit modsat. For at forklare mig bliver jeg imidlertid nødt til at fortælle dig mit livs store oplevelse, som er noget udenfor det sædvanlige. Den tildrog sig da jeg var den unge herre dèr“ – han pegede på fotografiet af sig selv. „Vi må springe tilbage til 1887, en tid der vil forekomme dig præhistorisk, men som ikke er det for mig.“

Han rejste sig fra sin plads bag skrivebordet og kom hen og satte sig ved siden af mig på sofaen. „Ja, undskyld, men om lidt kommer jeg til at tale sagte. Vigtige ord kan ikke skræles; at ,skribe sin kærlighed ud‘ – eller

sit had – forekommer kun i melodramer eller blandt mere ukultiverede mennesker, hvad der for øvrigt kommer ud på ét. I 1887 altså var jeg fireogtyve år; jeg så ud som på fotografiet dér; jeg var allerede magister i klassisk filologi, jeg havde udgivet to afhandlinger om de ioniske dialekter som der var gået et vist ry af ved mit universitet; jeg havde i et år forberedt mig på at deltage i konkurrencen om et professorat i Pavia. I øvrigt havde jeg aldrig nærmet mig en kvinde. Sandt at sige har jeg aldrig nærmet mig en kvinde hverken før eller efter det år.“ Jeg var sikker på at mit ansigt var forblevet ubevægeligt som marmor, men jeg tog fejl. „Det er meget ubehøvet som du glipper med øjnene, Corbera: hvad jeg siger er sandheden; sandheden, og noget jeg er stolt af. Jeg ved at vi fra Catania får skyld for at være kapable til at gøre vores ammer med barn, og det skal nok passe. Men jeg selv melder hus forbi. Når man nat og dag har omgædet gudinder og halvgudinder, som jeg gjorde på den tid, har man ikke nogen lyst til at begive sig op i bordellerne i San Berillio. For øvrigt blev jeg også dengang holdt tilbage af religiøse skruller. Corbera, du burde virkelig lære at beherske dine øjenvipper, – de forråder dig ustandselig. Ja, jeg sagde religiøse skruller. Jeg sagde også ‚dengang‘. Nu har jeg dem ikke mere; men i denne henseende har det ingen forskel gjort for mig.

Du, lille Corbera, som sandsynligvis har fået din stilling ved bladet takket være et lille brev fra en eller anden indflydelsesrig person, du ved ikke hvad det vil sige at forberede sig til at konkurrere om et professorat i

græsk litteratur. I to år må der pukles indtil grænsen af vanvid. Det sproglige beherskede jeg lykkeligtvis allerede tilstrækkeligt, egentlig lige så godt som nu, – og det siger jeg vel at mærke ikke for at prale ... Men alt det andet: de alexandrinske og byzantinske tekstvarianter, fragmenterne som findes citeret – altid dårligt – hos latinske forfattere, litteraturens tallose forbindelsespunkter med mytologien, historien, filosofien, naturvidenskaberne! Jeg gentager: det er til at blive gal af. Jeg sled altså som et bæst med alt det, og for at kunne betale mit ophold i byen læste jeg ydermere med nogle gymnasielæver, der ikke kunne klare sig. Det siger sig selv at jeg kun levede af sorte oliven og kaffe. I tilgift til alt det kom den katastrofale sommer 1887, som var en af de helt infernalske, der med mellemrum forekommer dernede. Etna spyede om natten al den solhede fra sig igen som den havde opmagasineret i dagens fjorten timer; hvis man ved middagstid kom til at røre ved et altangælænder, måtte man styrte hen på skadestuen; tufstensbrølægningen gjorde indtryk af at være på nippet til at blive flydende igen; og næsten hver dag baskede scirocoen én i ansigtet med sine klæbrige flagermusevinger. Jeg var ved at krepere. En ven reddede mig: han mødte mig, da jeg flakkede forvildet rundt i gaderne, stammede græske strofer som jeg ikke længere opfattede. Han blev forskrækket over at se hvordan jeg så ud. Hør her, Rosario, hvis du bliver her, bliver du vanvittig, og så kan du sige farvel til det professorat. Jeg skal rejse til Schweiz (han var en velbeslået ungersvend), men i Augusta har jeg en lille hytte på tre værelser tyve meter

fra stranden, fjernet fra alting. Pak dit kluns, tag dine bøger med, og bliv dér resten af sommeren. Kig ind om en time, så skal jeg give dig nøglen. Du skal se, det er noget helt andet. På stationen spørger du bare hvor Carobene's hus ligger, det kender de alle sammen. Men gør alvor af at tage af sted – tag af sted nu i aften.

Jeg fulgte rådet og rejste samme aften, og næste morgen, da jeg vågnede, var det ikke skylningen af raderne i gården der hilste mig, jeg så ud på en skinnende havflade, og på den anden side af den var Etna, ikke længere ubarmhjertig, men indhyllet i morgendis. Havnen var fuldstændig øde og forladt, som du har fortalt mig at den stadig er, og enestående smuk. Det lille hus rummede i sine forfaldne rum alt i alt den divan hvorpå jeg havde tilbragt natten, et bord og tre stole; i køkkenet et par lergryder og en gammel lampe. Bag huset et figentræ og en brønd. Et paradis. Jeg gik til landsbyen, opspurgte den bonde der havde brugt af Carobene's lille plet jord, og aftalte med ham at han hver anden eller tredje dag skulle bringe mig brød, makaroni, grøntsager og petroleum. Olie havde jeg, af vor egen, som min gode mor havde sendt til mig i Catania. Jeg lejede en lille let båd, som fiskeren kom med samme eftermiddag, og en ruse og nogle kroge. Jeg var besluttet på at blive der mindst to måneder.

Carobene havde ret: det var sandelig noget helt andet. Heden var voldsom også i Augusta, men her, hvor den ikke blev kastet tilbage fra mure, bukkede man ikke under som et gispende dyr, men blev hensat i en slags

salig døs. Solen havde aflagt sin bøddelmåske og nøjedes med at være en munter, omend brutal energigiver og tillige en troldmand, som gjorde hver let krusning på havfladen til indfatning om dansende diamanter. Studierne var ikke længere et slavearbejde. I den vuggende båd, som jeg tilbragte timer ad gangen i, forekom hver bog mig ikke længere at være en hindring der skulle overvindes, men en nøgle der åbnede mig adgang til en verden, som bredte én af de mest betagende sider af sit væsen ud lige for mine øjne. Tit greb jeg mig selv i højt at skandere strofer af digterne; og navnene på guderne, som få nu husker eller kender, strejfede igen den ne havflade, som engang ved den blotte lyd af dem rejste sig i oprør eller blev blikstille.

Jeg levede i fuldstændig isolation, kun afbrudt af bondens besøg når han hver tredje eller fjerde dag bragte mig mine små forsyninger. Han blev kun fem minutter, for ved synet af mig så eksalteret og usoigneret må han have regnet mig for at være på randen af et farligt vand. Og sandt at sige – solen, ensomheden, nætterne tilbragt under de vandrende stjerner, tavsheden, den knappe kost, fordybelsen i en længst svunden verden havde slået en tryllekreds om mig, som gjorde mig modtagelig for et under.

Underet skete den femte august, om morgenen klokken seks. Jeg var vågnet kort forinden og var straks sprunget i båden; med nogle åretag var jeg klar af strandkantens rullesten, og jeg blev så liggende med båden i skyggen af en stor klippe, der kunne tage af for solen, som var ved at stå op, svulmende af skønt rascri,

og forvandlede daggryets klare havflade til guld og blå. Jeg sad og deklamerede, da jeg pludselig mærkede bådens ræling vippe ned i højre side, bagved mig, som om nogen havde taget fat i den for at komme indenbords. Jeg vendte mig om og så hende – en sekstenårs piges barnligt glatte ansigt stak op af søen, to små hænder holdt om rælingen. Pigebarnet smilede, de blege læber var let adskilt og lod skimte små tænder, skarpe og hvide som på en hund. Men det var ikke et smil af den slags, man ser hos jer andre, som altid forurenes af noget der skal udtrykkes samtidig: velvilje eller ironi, medlidenhed, grusomhed eller hvad det nu kan være; det udtrykte ikke andet end sig selv, en så at sige animalsk livsglæde, en guddommelig fryd. Dette smil var det første som forheksede mig, det åbenbarede mig paradiser af glemte salighed. Fra det løsthængende hår, som havde solens farve, løb havvandet ned i de vidtåbne grønne øjne, over de barnligt rene træk.

Vor fornuft bliver sky og stejler når den stilles overfor et under, ligegyldigt om den er blevet forberedt på det, og når den møder ét, søger den støtte i erindringen om dagligdags foreteelser. Jeg troede, som enhver anden ville have troet, at jeg havde mødt en badende pige, og jeg balancerede hen til hende, bøjede mig og rakte hænderne ned for at hjælpe hende op. Men med forbløffende kraft skød hun op af vandet til midjen, slog armene om halsen på mig og indhyllede mig i en duft, jeg aldrig havde mærket før, og smuttede op i båden. Hendes krop var en fiskekrop fra lysken og bagdelen nedefter, belædt med bittesmå perlemorsglinsende og blå skæl, og

endte i en tvedelt hale, der slog langsomt mod bunden af båden. Det var en sirene.

Hun lå på ryggen med hænderne samlet bag nakken og viste med rolig ublufærdighed de fine hår under armhulerne, de faste bryster, den velskabte mave. Hun var omgivet af hvad jeg i mangel af et bedre udtryk har kaldt en duft – en fortryllet lugt af hav, af purung vellyst. Vi var i skygge, men tyve meter fra os gav havfladen sig solen i vold og dirrede af lyst. Jeg selv var næsten nøgen og kunne vanskeligt skjule min op-hidselse.

Hun talte, og jeg forheksedes for tredje gang og endnu mere end før – nu af stemmen, mens det før var af smilet og duften. Stemmen var lidt guttural, sløret, med tallose harmoniske biklange, – bagved ordene anede man sommerhavets dovne brænding, den inderste skumbræmmes skvulpende lyd mod stranden, vinden som løber over de måneglittrende bølger. Sirenernes sang, Corbera, eksisterer ikke – den musik som man ikke kan rive sig løs fra ligger udelukkende i selve stemmen.

Hun talte græsk, og jeg havde meget svært ved at forstå hende. „Jeg hørte dig tale med dig selv på et sprog der lignede mit. Jeg kan lide dig, tag mig. Jeg hedder Lighea, jeg er Kalliope's datter. Du skal ikke tro på de skrøner der fortælles om os, – vi slår ikke nogen ihjel, vi elsker kun.“

Jeg sad bøjet over hende og roede, jeg så hende ind i de leende øjne. Vi kom ind til bredden; jeg tog den duftende krop i mine arme og gik fra det blændende lys ind i den tætte skygge. Hun var allerede ved at dryppe en

vellyst ind i min mund, som i sammenligning med jeres jordiske kys er som vin mod lunkent vand.“

Senatoren fortalte sin oplevelse med dæmpet stemme. Jeg, som i mit hjerte altid havde følt forskellen mellem mine egne brogede erfaringer med kvinder og hans formentlig middelmådige, og som deraf tåbeligt havde fået en fornemmelse af formindsket afstand mellem os, følte mig ydmyget: også hvad kærlighed angik var der en uoverstigelig afstand mellem os. Ikke et øjeblik mistænkte jeg ham for at fortælle mig skrøner, og enhver som havde været til stede, selv den største skeptiker, måtte have mærket en klang af ubestridelig sandfærdighed i den gamle mands tonefald.

„På den måde begyndte de tre uger. Det forbyder sig selv, og ville forresten også være ubarmhertigt overfor dig, at gå i detaljer. Det er nok at sige at jeg i de favntag på samme tid nød den højeste grad af åndelig vellyst og af den helt elementære – uforstyrret af biklange af forholdet til andre mennesker – som vore ensomme hyrder oplever når de forener sig med deres geder oppe i bjergene. Hvis du væmmes ved sammenligningen, er det fordi du ikke magter den nødvendige overgang fra det dyriske til det overmenneskelige plan – som i mit tilfælde dækker hinanden.

Tænk på hvad Balzac ikke har povet at udtrykke i *Passion dans le désert*. Fra hendes udødelige lemmer vældede en sådan strøm af liv, at hvert tab af kraft straks blev udlignet, endda med overskud. I løbet af de dage, Corbera, elskede jeg lige så meget som hundrede af jeres Don Juan'er tilsammen i et helt liv. Og hvilken

elskov! Langt fra klostre og synd, fra embedsmænds nidkære interesse og fra trivielle Leporello'er, langt fra følelsesbetonede krav og falske sukke, fra den hylkede sanselighed som uundgåeligt må forurene jeres usle kys. En Leporello forstyrrede os rigtignok den første dag, men det var den eneste gang. Henad klokken ti hørte jeg lyden af bondens tykke sko på stien der gik ned til havet. Jeg nåede med nød og næppe at trække lagnet over Lighea's egenartede krop, inden han var ved døren. Hendes hoved, hals og arme, som ikke var dækkede, gav Leporello det indtryk at det drejede sig om en almindelig pigehistorie, og det indgød ham en uventet respekt for mig. Han forsvandt igen endnu hurtigere end han plejede, og idet han gik, blinkede han med venstre øje og gjorde med højre hånds tommel- og pegefinger en gestus ved mundvigen, som om han snoede et imaginært overskæg; så klavrede han op ad stien igen.

Jeg talte om at vi tilbragte tyve dage sammen; men jeg vil nødig have at du forestiller dig, at hun og jeg i de tre uger levede „ægteskabeligt“ som man siger, fælles om bord og seng og daglige sysler. Lighea var tit borte, – uden at varsko mig i forvejen dukkede hun i havet og forsvandt, undertiden i mange timer. Når hun vendte tilbage, næsten altid i de tidlige morgentimer, kom hun enten til mig i båden, eller hvis jeg endnu var i mit lille hus, halede hun sig ind over stenene ved hjælp af armerne, liggende på ryggen halvt over, halvt nede i vandet, og råbte til mig at jeg skulle hjælpe hende op ad skråningen. „Sasà“ kaldte hun mig, fordi jeg havde fortalt hende at det var diminutivformen af mit navn. I denne

situation, hvor den del af hendes krop som gjorde hendes smidig i havet var en hindring for hende, tog hun sig ynkværdig ud som et såret dyr, et indtryk som straks udslettedes af munterheden i hendes øjne.

Hun spiste kun levende ting: tit så jeg hende dukke op af havet, med den slanke krop lysende i solen, i færd med at sønderrive med tænderne en sølvglinsende fisk som sprællede endnu; blodet drev hende ned ad hagen, og når hun havde taget nogle bidder, blev den sønderbidte torsk eller flynder kastet bagud over skulderen og sank ned i vandet, som den farvede rødt omkring sig, mens hun med barnlige udråb slikkede tænderne rene med tungen. Engang gav jeg hende vin; at drikke af et glas var hende umuligt, jeg måtte hælde den i hendes hule hånd, som var lille, med et svagt skær af grønt, og hun labede den op med tungen som en hund, mens forbavselse over den ukendte smag stod at læse i hendes øjne. Hun sagde at den var god, men hun ville alligevel aldrig senere have noget. Nu og da kom hun ind til strandbredden med hænderne fulde af østers og blåmuslinger, og mens jeg møjsommeligt åbnede skallerne med en kniv, slog hun dem i stykker med en sten og sugede det vibrerende dyr i sig sammen med splinter af skallen, hvad der ikke bekymrede hende.

Jeg har allerede sagt dig, Corbera: hun var et dyr, men i samme øjeblik også en udødelig, og det er synd at jeg ikke til stadighed kan give denne syntese udtryk idet jeg taler om hende, sådan som den fuldkommen enkelt gav sig udtryk i hendes egen krop. Ikke alene lod hun i

kærlighedsakten en fryd og finfølelse ytre sig, som var det stik modsatte af det glædeløse dyriske begær, men i hendes tale var der også en magtfuld umiddelbarhed, som jeg kun har fundet hos nogle få store digtere. Man er ikke for ingenting Kalliope's datter: hun var uvindende om alle kulturer, om al visdom, foragtede al moralsk tvang, men trods det var hun en del af det oprindelige kildespring for al kultur, al visdom, al etik, og forstod at udtrykke denne sin førstefødselsret i vendinger af en elementær skønhed. 'Jeg er alt, fordi jeg kun er en livsstrøm uden individualitet; jeg er udødelig fordi alles død, fra torskens død for lidt siden til Zeus' død, samles og forenes i mig og bliver til liv igen, et liv som ikke længere er individualiseret og begrænset, men alnaturs liv og derfor frit.' Senere sagde hun: 'Du er ung og smuk; du burde følge med mig ned i havet nu, da ville du undfly smerte og alderdom. Du ville komme ned i min bolig, under de vældige bjerge af ubevægede, dunkle vande, hvor alt er stille ro, så naturlig at den, der besidder den, end ikke mærker den. Jeg har elsket dig, og husk det: når du bliver træt, når du ikke kan mere, behøver du bare at læne dig ud over havet og kalde på mig. Jeg er der altid, for jeg er allevegne, og din tørst efter søvn skal blive stillet.'

Hun fortalte mig om sin tilværelse i havets dyb, om de skæggede tritoner, de blågrønne grotter, men hun sagde til mig at også disse var tomt skin, og at sandheden lå langt dybere nede, i det blinde, stumme slot af evige, amorfe vande, uden et glimt af lys, uden en hvilsken.

Engang sagde hun til mig at hun kom til at blive læn-ge borte, lige til næste dags aften. 'Jeg må langt bort, til et sted hvor jeg ved at jeg kan finde en gave til dig.'

Hun kom også tilbage med en vidunderlig purpurrød koralgren besat med havsnegle og alger. Jeg havde den længe liggende i en skuffe, og hver aften kyssede jeg de steder på den som jeg huskede at den Indifferentes, el-ler rettere den Gavmildes, fingre havde rørt ved. Så blev den en dag stjålet, af Maria, den husholderske jeg hav-de før Bettina, som gav den til en eller anden lysky for-bindelse. Jeg genfandt den senere hos en guldsmed på Ponte Vecchio, vanhelliget, poleret og glattet så at den næsten var uigenkendelig. Jeg købte den tilbage, og om natten smed jeg den i Arno, - den var gået gennem for mange profane hænder.

Hun talte også til mig om de ikke så få menneskelige elskere som hun havde haft i løbet af sin tusindårige ungdom: græske fiskere og sømænd, sicilianske, arabiske og fra Capri; også nogle skibbrudne, som drev om på rådne vrægstumper, og som hun havde nærmet sig et øjeblik i uvejrets lynglimt for at forvandle deres døds-kamp til nydelse. 'Alle har de fulgt min indbydelse, de er kommet til mig igen, nogle med det samme, andre ef-ter at have gennemlevet hvad der for dem var en lang tid. Kun én har ikke ladet sig se igen. Han var en stor, smuk ung mand, med den hvideste hud og med rødt hår, som jeg forenede mig med på en strandbred langt borte, dèr hvor vort eget hav flyder sammen med det store ocean. Han lugtede af noget som var stærkere end den vin, du gav mig forleden dag. Når han ikke har la-

det sig se igen, er det sikkert ikke fordi han er lykkelig, men jeg tænker, han var så beruset da vi mødtes, at han ingenting opfattede. Han har nok troet, jeg var en al-mindelig fiskerpike.'

Disse glødende sommeruger gik hurtigt, som om det var én eneste morgen; da de var gået, opdagede jeg at jeg i virkeligheden havde levet i århundreder. Denne sanselige tøs, dette grusomme lille vilddyr havde også været den Alvide Moder, som ved sin blotte nærværelse havde rykket troens lærdomme op med rode og bort-vejret metafysikken. Med sine spinkle fingre, der tit var blodige, havde hun vist mig vejen til de sande evige hvilesteder, også til et asketisk liv, som ikke skyldtes resig-nation, men det umulige i at acceptere andre, inferiøre nydelser. Jeg skal visse lig ikke blive den anden, som ikke lyder hendes kalden, jeg skal ikke forsmå denne art he-densk nåde, som er blevet mig tilbudt.

Som en følge af selve sin voldsomhed blev denne sommer kort. Lidt efter den tyvende august samlede de første frygtsomme skyer sig, der faldt nogle isolerede regndråber, lunkne som blod. Nætterne var een lang kæde af langsomme, stumme lynglimt langt ude i hori-sonten, det ene opstod af det andet som tankerne hos en gud. Ved daggry klagede det duegrå hav sig i sin hem-melige uro, som en due klager, og om aftenen krusede det sig, uden at nogen brise var at mærke, i schatterin-ger af røggråt, stålgråt, perlegråt - alle dejlige og mere bevægende end pragten tidligere. Langt borte strejfede laser af tåge hen over vandene: måske regnede det alle-rede ved de græske kyster. Også Lighea's stemning skif-

tede farve fra det strålende til det grås stille hengivenhed. Hun blev mere tavs, hun kunne ligge i timevis på en klippe og se ud i horisonten, som ikke længere var ubevægelig, hun var sjældnere borte. „Jeg vil blive hos dig en tid endnu; hvis jeg svømmede ud i havet nu, ville mine fæller derude beholde mig.“ Undertiden syntes jeg også at jeg kunne høre en ny lyd, dybere end mågeskrigene, og at jeg skimtede lynskinnende flyvende hårmanker mellem klippeskærene. „De blæser i deres konkyliehorn, de kalder Ligea til stormens fest.“

Stormen kom over os ved daggry den seksogtyvende. Fra klippen så vi vinden sætte de fjerne vande i oprør og rykke nærmere, nærmest ved os gik vældige, langsomme dønninger. Snart nåede stormen os, den peb os om ørerne, bøjede de tørre rosmarinplanter. Havet under os kom i oprør, den første skumtoppede bølge løb frem. „Farvel, Sasà. Glem ikke.“ Den store bølge brødes mod klippen, sirenen kastede sig ud i det regnbuespilende skumsprøjt; jeg så hende ikke blive taget med ud, det var som om hun opløste sig i skummet.“

Senatoren rejste næste morgen; jeg mødte op på stationen for at ønske god rejse. Han var irriteret og skarp som altid, men da toget begyndte at køre, rakte han hånden ud af vinduet og strøg mig let over hovedet.

Den følgende dag ved daggry blev der telefoneret fra Genova til redaktionen: om natten var senator La Ciura faldet overbord fra dækket af *Rex*, som var på vej til Napoli, og skønt der omgående blev sat både i søen, havde man ikke fundet ham.

En uge senere blev hans testamente åbnet. Bettina skulle have de penge, der stod i banken, og møblerne. Catania's Universitet arvede biblioteket. I en kodiciel af ny dato var jeg selv nævnt som arving til den græske krater med sirenen på og det store fotografi af „Koren“ fra Akropolis.

De to genstande lod jeg sende til mit hjem i Palermo. Så kom krigen, og mens jeg opholdt mig på Marmarahavet med en daglig vandration på en halv liter, blev mit hus ødelagt af „Befrierne“: da jeg kom tilbage, var fotografiet blevet skåret i strimler og brugt som fidibusser af natlige plyndrere; krateren var knust; på det største af skårene ser man fødderne af Odysseus, som står bunden til skibets mast. Det har jeg endnu. Bøgerne blev anbragt i universitetets kælder, men der mangler penge til reoler, og de ødelægges langsomt af fugt.